

**СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ
„СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“**

**ФАКУЛТЕТ ПО МАТЕМАТИКА
И ИНФОРМАТИКА**

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ
ЗА ПОЛУЧАВАНЕ НА ОКС “БАКАЛАВЪР ПО ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ”**

**ЧАСТ I (ПРАКТИЧЕСКИ ЗАДАЧИ)
15.07.2014 г.**

Време за работа – 3 часа

Драги абсолвенти:

- Попълнете факултетния си номер в горния десен ъгъл на всички страници;
- Пишете само на предоставените листове без да ги разкопчавате;
- За всяка от задачите, беловата с решението може да е само на листите, на които е изписано условието на съответната задача, или на празна страница след условието. При необходимост пренасяте решението на подпечатан нов лист със заглавен текст „Задача N, стр. M, ф.н. F“, където M ($M \geq 1$) е поредния номер допълнителен лист за задача N, а F е вашият факултетен номер.

Изпитната комисия ви пожелава успешна работа!

Задача 1. (10 т.) Задачата да се реши на езика C++ или Java. В началото на вашето решение посочете кой език сте избрали.

Дадена е квадратна матрица от цели числа с размери 10×10 , която описва лабиринт. Стойност 0 в дадена клетка означава „стена“, а стойност 1 означава „проходима клетка“. Даден е символен низ, съдържащ само буквите E, W, N и S, които указват едностъпкови придвижвания в съответните географски посоки: N – нагоре, E – надясно, S – надолу, W – наляво.

Да се напише функция `walk`, която получава матрица и символен низ от вида, определен по-горе и проверява дали символният низ задава валиден път започващ от някоя проходима клетка на лабиринта, състоящ се само от проходими клетки и завършващ в долния десен ъгъл на лабиринта. Функцията да връща булева стойност – *истина*, ако такава клетка има и даденият низ задава валиден път и *лъжа* в противен случай.

Задача 2. (10 т.) *Задачата да се реши на езика C++ или Java. В началото на вашето решение посочете кой език сте избрали.*

А) Да се дефинира структура `ChessPosition`, описваща коректна позиция на фигура върху шахматна дъска (координатите на позицията са от 'А' до 'Н' по едното измерение и от 1 до 8 по другото).

Да се дефинира абстрактен клас (или интерфейс) `ChessPiece`, описващ шахматна фигура със следните операции:

- `ChessPosition getPosition()` – Връща позицията на фигурата на дъската;
- [подходящ тип] `allowedMoves()` – Връща списък (колекция) с всички възможни позиции, до които дадена фигура може да достигне с един ход;
- [булев тип] `captures(ChessPosition pos)` – Проверява дали фигурата “владее” позицията `pos`, подадена като параметър, т.е. дали позицията е в списъка с възможните ходове на фигурата. Булевият тип да бъде булевият тип в езика, който сте избрали (напр. `bool`, ако пишете на C++).

Б) Да се дефинират класовете `Rook` и `Knight` – наследници на `ChessPiece`, описващи съответно шахматните фигури топ и кон.

В) „Стабилна конфигурация“ наричаме такава подредба на фигурите върху дъската, при която никоя фигура да не е върху позволен ход на друга фигура (т.е. никои две фигури да не се „бият“). Да се дефинира функцията `allMoves ([подходящ тип] pieces[, ...])`, която за списъка (колекцията) `pieces`, съдържащ произволен брой разнородни шахматни фигури, отпечатва на конзолата всеки възможен ход на фигура от `pieces` такъв, че след изпълнението му списъкът с фигури да описва стабилна конфигурация. Информацията за ходовете да съдържа типа на фигурата, старата позиция и новата позиция, например:

`Rook A1 -> B1`

`Knight B3 -> A5`

Забележка: Реализирайте всички конструктори и други операции, които смятате, че са необходими на съответните класове.

Задача 3. (10 т.) *Задачата да се реши на езика Scheme или Haskell. В началото на вашето решение посочете кой език сте избрали.*

А) Напишете функция `totalMin`, която за списък от едноместни числови функции връща тази функция f от списъка, за която $f(0)$ е минимално.

Б) Напишете функция `chainMinCompositions`, която получава като аргумент едноместна числова функция f и генерира безкрайния поток (за Хаскел – безкрайния списък) $F_0, F_1, F_2, \dots$, където:

$$F_0 = id$$

$$F_1 = f$$

$$F_i = F_{i-1} \circ F_{i-2}, \text{ ако } i > 1 \text{ и } F_{i-1}(j) \neq F_{i-2}(j), \text{ за някое цяло число } j \in [0, i]$$

$$F_i = totalMin \{F_0, F_1, \dots, F_{i-1}\}, \text{ ако } i > 1 \text{ и } F_{i-1}(j) = F_{i-2}(j), \text{ за всяко цяло число } j \in [0, i]$$

Забележка: с id е означена функцията „идентитет“, като $id(x) = x$ за произволно x , а с $f \circ g$ е означена композицията на функциите на f и g , като $(f \circ g)(x) = f(g(x))$.

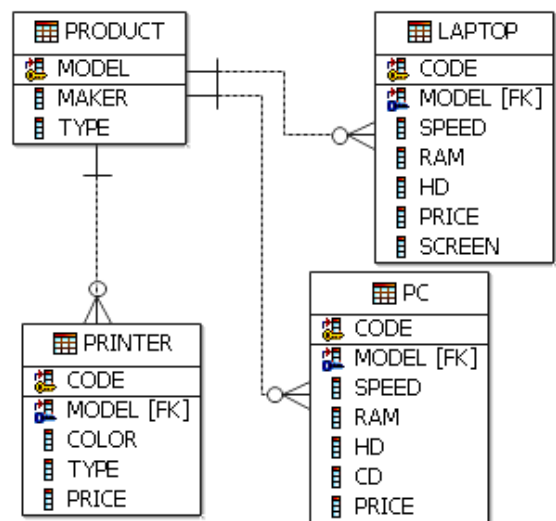
Задача 4. (10 т.) Дадена е базата от данни РС. В нея се съхранява информация за три вида продукти – настолни компютри, лаптопи и принтери.

Таблицата **Product** съдържа базова информация за всеки продукт:

- *model* – модел на продукта, първичен ключ;
- *maker* – производител на продукта;
- *type* – един от следните типове: 'PC', 'Laptop' или 'Printer'.

Таблицата **PC** съдържа специфична информация за настолните компютри:

- *code* – уникален идентификатор на дадена компютърна конфигурация, първичен ключ;
- *model* – модел на настолния компютър, външен ключ към Product.model. Може да имаме няколко различни компютърни конфигурации от един и същ модел, но с различни параметри;
- *speed* – тактова честота на процесора в MHz;
- *ram* – количество RAM памет в MB;
- *hd* – размер на твърдия диск в GB;
- *cd* – скорост на CD устройството;
- *price* – цена на настолния компютър.

Таблицата **Laptop** съдържа специфична информация за лаптопите. Атрибутите са аналогични на тези на PC, но липсва атрибутът CD и има атрибут за размера на екрана.

Таблицата **Printer** съдържа информация за принтерите:

- *code*, *model*, *price* – аналогични на едноименните атрибути в PC;
- *color* – 'y' за цветен принтер, 'n' за черно-бял;
- *type* – тип на принтера – 'Laser', 'Jet', 'Matrix'.

За така описаната база данни решете следните задачи:

1. Напишете заявка, която извежда всички производители на настолни компютри, които произвеждат и лаптопи.
2. Напишете заявка, която извежда кодовете, моделите и размерите на екраните на всички лаптопи, чиито производители имат не повече от три модела принтери (евентуално 0).

Задача 5. (10 т.) Моделирайте база от данни за Световното първенство по футбол през 2014 г. Базата от данни трябва да съдържа следната информация:

Групи (Groups)

- Име на група (gname) - низ, точно един символ (например А, В и т.н.), уникален идентификатор за всяка група
- Първо място в групата (fplace) – името на държавата (отбора) спечелила първо място в групата, низ
- Второ място в групата (splace) – името на държавата (отбора) спечелила второ място в групата, низ

Отбори (Teams)

- Държава (country) – уникален идентификатор за всеки отбор, низ
- Брой участия на световни първенства (num_ws), цяло число

Играчи (Players)

- Име на играч (pname) – уникален идентификатор за всеки играч, низ
- Номер на фланелка (num_player), цяло число
- Брой отбелязани голове на това световно първенство (num_goals), цяло число

Мачове (Matches)

- Номер на мач (mnumber) – уникален идентификатор за всеки мач, число
- Вид на фаза (tstage) - от коя фаза е мача (групова фаза, елиминационна фаза), низ
- Фаза от директната елиминация (stage) – низ, например осминафинали, четвъртфинали, полуфинали и т.н. Може да бъде NULL ако мача е от групова фаза.
- Резултат от мача (result) – низ, точно 1 символ (например 1 при победа на първия отбор, 2 при победа на втория отбор)
- Голова разлика (scores) – низ, точно 5 символа
- Дата на провеждане на мача (date) – дата
- Час на провеждане на мача (time) – час

В сила са следните ограничения:

- В една група има много (четири) отбора, а всеки отбор е част само от една група.
- За един отбор може да играят много играчи (до 22-ма), а даден играч може да играе само за един отбор.
- Във всеки един от мачовете могат да играят един срещу друг точно два отбора, като единият условно е домакин, а другият гост.

Направете E/R модел на описаната по-горе база от данни. Отбележете първичните ключове. Преобразувайте направения от вас E/R модел в релационен модел.

Задача 6. (10 т.) Прочетете описанието на информационната система от задача 9. След това решете дадените по-долу задачи.

- А) Да се изготви потребителски случай (пълно описание), който описва как даден потребител използва системата, за да провери дали за дадена дата и час има свободна подходяща зала (като вид и капацитет) и след това запазва залата за провеждане на някакво събитие.
- Б) В потребителския случай включете поне два алтернативни сценария.
- В) Напишете нефункционални изисквания към потребителския случай.
- Г) Начертайте диаграма на състояния (State Machine), която описва състоянията на една заявка за зала от описаната в задача 9 система. Диаграмата да включва подходящи етикети върху дъгите свързващи състоянията, които описват логиката (преходи и условия), по която се осъществява преходът от едно в друго състояние. Ако е нужно, напишете кратки разяснения към диаграмата.

Задача 7. (10 т.) Да се направи информационен модел на електронен бележник с адреси и телефони на хора, който да замести хартиения бележник. Да се аргументира изборът за всеки обект от модела, структурата на модела и броя на появяванията на обектите. Бележникът съдържа: собствено, бащино и фамилно име на роднини, колеги и познати, адрес, съдържащ пощенски код, името на града, име и номер на улица/булевард, дата на раждане за обаждане за поздрав за рожден ден, телефони (ако има) – домашни и служебни. Това съдържание е записано във XML документ, в който има информация за нула, един или повече души. Да се състави описание на документния му тип с използване на DTD или XML Schema. Да се създадат примерен XML документ, в който има данни за поне двама души, и съответен DTD или XML Schema документ.

Задача 8. (10 т.) „209А“ е кодовото име на проект на система за запазване на зали във ФМИ. Системата трябва да има уеб-базиран интерфейс и да позволява изпращане на заявки за зали към администрацията от всеки преподавател. В заявката могат да се указват тип зала, брой места, наличие на техника, ден, час, продължителност и дали заявката е за еднократно или повтарящо се използване, както и за коя дисциплина, специалност, курс и поток се запазва залата. Системата трябва да може да се интегрира с базата данни на ФМИ, която съдържа потребителски профили на преподаватели, както и списък на специалности, дисциплини, курсове и потоци. „209А“ трябва да има и административен интерфейс, който да позволява одобряване и отхвърляне на заявки, както и създаване, редактиране и изтриване на информация за зали. Трябва също да е възможно да бъде предлаган списък от зали отговарящи на дадена заявка и генериране на план на заетите зали за даден период време.

Да се предложи примерна структура на работните пакети (work breakdown structure) за проекта, с не повече от 4 нива и не повече от 20 възела.